התם (א) חד קרא א] כוליה לגופיה וחד לסככה אתאי הלכתא וגרעתה לשלישית ואוקימתה אטפח אלא מעתה °וטמאה שבועים שבעים אהני קרא ואהני מסורת, ארבעים ותרין בעיא למיתב! שאני התם דכתי' °בנדתה תטמא. מיתי לה מהכא *וכפר, וכפר, וכפר מפני הדין, ב](שיכול) והלא דין הוא: נאמרו דמים למטה ונאמרו דמים למעלה מה ג] מתן דמים האמורים למטה שנתנן במתנה אחת כיפר אף דמים האמורים למעלה שנתנן במתנה אחת כיפר, או כלך לדרך זו נאמרו דמים בפנים ונאמרו דמים בחוץ מה דמים האמורים בפנים חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום אף דמים האמורין בחוץ חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום נראה למי דומה: דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ ד] מפנים או כלך לדרך זו דנין חטאת וארבע קרנות מחטאת וארבע קרנות ואל יוכיח חוץ שאין חטאת וארבע קרנות? תלמוד לומר *וכפר, וכפר, וכפר: (מפני הדין) וכפר אע"פ שלא נתן אלא שלש, וכפר אע"פ שלא נתן אלא שתים, וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת. והאי מיבעי ליה לגופיה? אמר רבא: בר אדא מרי' אסברה לי- אמר קרא "וכפר.. ונסלח" זו היא כפרה זו היא סליחה אימא וכפר אע"פ שלא נתן אלא שלש למעלה ואחת למטה "וכפר" אע"פ שלא נתן אלא שתים למטה ושתים למעלה, "וכפר" אע"פ שלא נתן למעלה אלא למטה? אמר רב אדא בר יצחק א"כ ביטלת תורת ארבע קרנות, ואי רחמנא אמר ליבטלון, אמר *רבא איזהו דבר שצריך שלש הוי אומר אלו קרנות ה] אימא וכפר אע"פ שלא נתן אלא ו] אחת למעלה ושלש למטה? לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה, ולא והתנן *הזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה (ב) ז] כמצליף מאי כמצליף? מחוי רב יהודה כמנגדנא *הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים מאי

תורה אור ויקרא יב שם שם ד נ"ג יומא נח:

התם דל חד (ג) לגופיה. פש להו ארבע: וחד לסכך. מאחר שהתחיל לפרש ח] תבניתה פירש סכך עם דפנותיה פשו תלת: אתאי הילכתא. שנאמרה למשה מסיני וגרעתה לשלישית, כך נאמרה הלכה שהשלישית דייה בטפח, היינו דתנן שתים כהלכתן שלישית אפי' טפח: וטמאה שבועים, שבעים. כתיב נימא כמי אהאי מסורת לטפויי פלגא דתוספ' שבעים *על שבועיים והאי מקרא לבצורי פלגא נמצאת מוסיף על שבועי' כ"ח חציו של כ"ו: ט] בעי' למיתב. ימי טומאה יולדת נקבה: שאני התם דכתיב כנדתה. משמע שלא ירד הכתוב למנין ימים אלא למנין שבועות: שהלדה שבוע אחת, והיולדת שבועים שאם אתה אומר שבעים הפלגת מתורת נדה הרבה אבל כשאתה אומר שבועים קרבת' לתורת נדה: ושנא. י] דמתני' לא מייתי להא דב"ה כרב הונא אלא מהכא: וכפר וכפר וכפר. בשעיר נשיא, ושעירה, יא] וכשבה שכולן על המזבח החיצון: מפני הדין. יב] שחוזר חלילה ומלמד על החטאת החיצונה שכל מתנותיה מעכבות לכך נאמרו אלו להכשיר אם חיסר: והלא דין הוא. יג] להכשיר במתנה אחת וקרא למה לי: נאמרו דמים למטה. מחוט הסיקרא=כל הדמים חוץ מחטאת, ונאמרו דמים למעלה מחוט הסיקרא=חטאת מה יד] התחתונים כפר במתנה אחת *דכתיב "ודם זבחיך ישפך" ומיהו חטאת מהאי קרא לא יליף דלא טו] שייכי ביה לשון שפיכה כי אם זריקה שהיא במתנת אצבע אלא בבנין אב למד מן התחתונים דאף הוא כפר במתנה אחת: בפנים. בחטאות הפנימיות: בחוץ. בחטאות החיצונות: לא עשה ולא כלום. בפירקין ילפינן לה: חוץ מחוץ. חטאת מעולה: דנין חטאת. החיצונה שהיא חטאת וכתיב בה ארבע קרנות כמו שאמרנו למעלה קרנת קרנות מחטאת הפנימית שהיא חטאת ונאמרו בה ארבע קרנות כדלקמן: למעלה הוא אומר קרן קרנות בפר כהן משיח הרי שתים למטה הוא אומר בפר העדה קרן קרנות טז] ארבע: ולא יוכיח חוץ. דשאר *דמים יז](חוץ) ולא נאמר בהן קרנות: מיבעי ליה לגופיה. בכל חד וחד ללמדך שכפר על החטא: אימא וכפר כו'. אבל למיעקרינהו לגמרי לא: א"כ. דדרשינן כפר אע"פ שנתנן כולן למטה מן החוט: בטלת תורת קרנות. הכתובים בחטאת ועל חנם כתיב בה קרנות דהיינו למעלה: ופרקינן ואי יח](רחמנא אמר. דליבטלון בדיעבד "וכפר" ליבטלון, וכי כתבינהו, למצוה כתבינהו: איזהו דבר שצריך שלש. "וכפר" האי אומר אלו קרנות וכדאמרינן דכל חד וחד מיעט יט] חדא קרן וקם ליה אקרן אחת לעכב דאי כדקאמרת לאשמועינן דאי יהיב כולהו למטה כשר כ](למטה) ארבע "וכפר" הוה ליה למיכתב להכשיר ארבע המתנות למטה: ואימא "וכפר" אף ע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה ושלש למטה. ולהכי לא כתיבי ארבעה משום דחדא מיהא כא](לא) מעכבא בלמעלה ותלת איתכשרי למטה אבל למיעקרינהו לא: הזה ממנו. מדם פר יום הכפורים בסדר יומא: אחת למעלה ושבע למטה. כדכתיב "על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים" (ויקרא טז) וקא ס"ד "אחת" מחצי עביו של כפרת ולמעלה "ושבע" מחציה ולמטה: ומשני הכא כמצליף. כדמפרש ואזיל: כמנגדנא. כאדם המכה מלקות ארבעים ברצועה כב] זו למטה מזו בסמוך ולא שכיון אחת 'מחציו ולמעלה' והשאר 'מחציו ולמטה' והא דקתני האחת חטוקה מהשבע כג] לענין לידוד ידו קתני כדמפרש התם כשהוא מזה למעלה מגדד ידו למטה וכשהוא מזה למטה מגדד ידו למעלה: הזה על טהרו. והתנן התם הזה על טהרו של מזבח הפנימי כדכתיב והזה עליו מן הדם וגו' (גם זה שם):

התם כד] חד קרא כוליה לגופיה. לא דמי לקרנות דדרשינן תחילות דקרנות משמע מניינא אבל סוכות לא משמע מניין דפעות אלא משמע שתי סוכות הלכך אין לנו לדרוש תחילות וכ"ע גבי אלהים (סנהדרין דף ג:) דמשמע כמי מניין ולא דרשינן תחילות:

ארבעין ותרתין. אלי שבעים ואלי ארבעה עשר:

כה] דכתיב כנדתה. פי' כשיעור נדתה יש לך להוסיף אנקבה יותר מן הזכר כו] ובפ' קמא דסנהדרין (דף ד.) לא מייתי ליה להאי כנדתה:

דנין חטאת וארבע קרנות. תימה דאפילו חוץ מפנים בעי למילף משום חטאת וארבע קרנות כל שכן פנים מבפנים ולקמן מצריך קרא לכל הפנימים דמעכבי ולא ילפי מהדדי *דדריש לפר זה כז]הפר כהן המשיח להקישו לפר העלם דבר של ציבור לומר דמעכבי וביום הכפורים צריך קרא: וכפר אע"פ שלא נתן למעלה אלא למטה. תימה אמאי איפסיק מסדר שהתחיל לדרוש דהוה ליה למימר וכפר אע"פ שלא נתן כח] למעלה אלא אחת ושלש למטה וי"ל דלא משמע ליה לדרוש שיעשה למטה אלא בהכשר דמים הניתנין למטה ושתים למעלה וב' למטה דקאמר היינו שיעשה למטה כט] אחת שהיא שתים וכן וכפר אע"פ שנתן כולן למטה היינו כדין שאר דמים הניתנין *למטה אבל אי אמרת אחת למעלה ושלש למטה הוי למטה אחת שהיא שתים ואחת שהיא אחת ל] פוסל והיינו תרי שיטיי שרובה למטה וגם האחת אינו כמשפט דמים של מטה אבל שלש למעלה ואחת למטה אע"פ שאותה אחת אינו כמשפט אין קפידא כיון שהרוב למעלה ע"כ ומשני רבא איזהו דבר שצריך שלש וכפר האי אומר לא] זה קרנות פירוש דלדידך בתרי וכפר סגי דכיון דלא בעינן קרא לאחת למעלה ושלש למטה לפי שאינו כדין דמים הניתנין למטה אם כן שלש למעלה ואחת למטה נמי אע"ג דרובן למעלה לא ליבעי קרא דאין זה כדין לב] הניתנין למטה שכל הניתנין למטה ממתנות ארבע הויא אחת שהיא שתים ופריך ואימא וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה ושלש למטה לג] ולא כולן למטה ולא אחוש בסברא זו דטוב להכשיר אחת למעלה לד] מכולן למטה: (הגה"ה תוספת ודברי רש"י יש לה] לפרש דסבירא ליה כיון דוכפר שלישי אתי לשלש למטה כיון דהרוב למטה כשר הוא הדין כולן למטה ומשני איזהו דבר שצריך שלש וכפר כו' ולדבריך ארבע וכפר היה לו ליכתוב והוא הדין שלך אינו טוב והדר פריך ודילמא שלש למטה דוקא כשר ולא כולן מיהו ליסנא דצריך שלש דמשמע ולדבריך אינו צריך שלש לו] משמע כפי' התוס'. ע"כ הגה"ה) וצריך לדקדק אמאי לא דרשינן להכי לז] וכפר אע"פ שלא נתן לקרנות כלומר בחודה וכפר אע"פ שלא נתן באצבע וכפר אע"פ שלא נתן ארבע מתנות אלא שתים שהן ד' לח] וזה אין להקשות דהכא דרשינן וכפר לגמרי ואפילו בשר שרי באכילה ולעיל בפרק שני (דף כו:) דרשינן לכפרה נתתיו ולא לדבר אחר דיש לחלק בין לכפר בין לוכפר:

לט] כמצליף. תימה ומאי ס"ד דמקשה הא בהדיא קתני הכי בסיפא ביומא פ' הוציאו לו (דף נג:) דתנן לא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף וי"ל שבא לתרץ דהאי כמצליף כמנגדנא והכל במקום אחד וכמו שמפורש בערוך מ] כמנגדנא שמרים ידו ואינו מכה עד שיורד ירושלמי מצליף מא] *כמטבבר פי' בערוך שמטה ידו עד טיבורו: מאי לאו אפלגיה דמזבח. ואם כן מצינו דמים חציין למעלה וחציין למטה דמתחלה נתן מב] אקרנות ואחר כך לחצי המזבח. תוספות. ורש"י מפרש בע"א:

וליתניה

יב א ב מיי' פ"ג מהל' עבודת יוה"כ הל' ה:

[סנהדרין ד: כל הענין]

גי' הל"ק על שבועים דהוי נ"ז והאי כו'

סנהדרין ד:

ס"א רב

יומא סו. נג:

נ"ל דמים שאינם חטאת ולא נאמר כו' נ"ק

גי' הל"ק דדריש לפר זה פר יוה"כ כאשר עשה לפר זה פר כהן משוח להקישו כו' לומר דמעכבו ולמה צריך קרא הס"ד. ועיין סנהדרין דף ד ע"ב ד"ה דנין דמתרצו קושיא זו:

למטה שהם שהן ד' אבל כו' נ"ק

הגהות הב"ח
(א) גמ' התם דל חד קרא כוליה לגופיה וחד לסכך פשו תלת אתאי וכו' והני מקרא: (ב) שם ושבע למטה כמצליף: (ג) רש"י ד"ה התם דל חד קרא לגופיה:

גליון הש"ס
רש"י ד"ה נאמרו דמים וכו' דכתיב ודם זבחיך. עיין לעיל דף לו ע"ב תוס' ד"ה מנין:

מסורת=ספר מקרא=14
תוספת המסורת דל המקרא = 56
תני 56 = 28
אבי מסורת טבועי בלא
במקרא: 42 = 14+28
אוהני מקרא לדבורי בלא
אהמסורת: 42 = 28-70

"אימא"

שיטה מקובצת

א] התם דל חד קרא לגופיה וחד לסכך אתאי: ב] תיבת שיכול נמחק: ג] תיבת מתן נמחק: ד] חוץ מפנים אות ב' נמחק: ה] ואימא וכפר וכו'. וא"ת לעיל מעיקרא נמי למה לא קאמר כמו שאמר השתא ודילג באמצע שהיה לו לפרש ולדרוש וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה וכו' וי"ל דאין סברא שיכפר אלא בהכשר דמים הניתנים למטה ובכאן נמי אם נתנם למטה אחת שהן שתים כיפר אבל ג' למטה דהיינו אחת שהיא אחת ואחת שהיא שתים לא כיפר שלא מצינו בזה הכשר דמים וקאמר א"כ בטלת ד' קרנות כך כתוב בכל הספרים ונראה דה"פ כיון שבאת לדרוש כך אע"פ שלא נתן כולן אלא למטה א"כ על חנם כתיב ד' מתנות על ד' קרנות שהרי אינו נותן אפי' אחת על הקרנות רק כולו למטה אבל למאי דדרשינן אע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה לא ביטלת תורת ד' קרנות שהרי צריך מתנה אחת בדיעבד על א' מד' קרנות ועל איזה מד' קרנות שיתן מתנה אחת כיפר ומשני איזה דבר שצריך ג' ופ"ה כדפי' דאי אתא לומר שאם נתנן כולן למטה כשר א"כ ארבע וכפר [הוה ליה למכתב] כו' וקשה דא"כ הול"ל איזה דבר שאינו צריך אלא ג' ועוד דהא לא שייך לדרוש קרא להכשיר אחת למעלה וג' למטה כדפי' ולהכי לא כתיב ד' וכפר א) וכו' עד מכולן למטה לבטל כל הקרנות והשתא צריכי ג' וכפר כי טוב יותר לומר כן מלמטה ג' מתנות משלא יעשה כלל מידו קשה קצת מאי ס"ד סברת המקשה שלא היה מצריך קרא למעט אחת למעלה וג' למטה והיה מצריך קרא למעט ג' למעלה ואחת למטה הלא לא מצינו אחת למטה בהכשר דמים כמו ג' למטה ואמר מורי שי' דהוי סובר דאחת למטה הוי שפיר בהכשר דמים הניתנים למטה כגון בכור ומעשר ופסח שניתנים במתנה אחת למטה ומ"מ שפיר קאמר רבא איזה דבר הצריך ג' כדפי' דלדידך לא איצטריך כי אם שתים דמהאי טעמא דלא איצטריך קרא למעט ג' למטה לא יצטרך קרא למעט אחת למטה ואע"ג דאשכחן בבכור ומעשר ופסח שניתנים במתנה אחת למטה מ"מ לא דמי דהתם ליכא בשום מקום רק מתנה אחת למטה אבל כה"ג שטעונין ד' מתנות דג' למעלה ואחת למטה לא אשכחן ועי"ל דסברת המקשה בג' למעלה ואחת למטה כיון שרובן למעלה שפיר ספי: ו] אלא ג' למעלה ואחת למטה וכפר אע"פ שלא נתן אלא שתים למטה וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת: ז] למטה ההוא כמצליף ותיבות מאי כמצליף בס"א אינו: ח] לפרש בתבניתה כו' פשו להו תלת הס"ד כו' מסיני ע"פ במחיצות דקי"ל שיעורין חציצין ומחיצות הל"מ וגרעתה: ט] ארבעים ושתים בעינן למיתב: י] ותנא דמתניתא לא: יא] וכבשה שכולן: יב] הדין שחוזר כו' החטאות החיצונות שכל: יג] הוא. להכשיר: יד] מה דמים התחתונים כפר: טו] דלא שייכא: טז] קרנות הרי כאן ארבע: יז] דמים שאינן חטאת ולא נאמר: יח] רחמנא אמר: יט] מיעט חד קרן: כ] תיבת למטה נמחק: כא] סיהא מעכבא בלמעלה ותלת מיתכשרי למטה: כב] ברצועה עד טבורו זו למטה כו' מחציו עובי הכפורת ולמעלה: כג] מהשבע לא קאי אענין מקום הזאות אלא קאי אאצבע לענין: כד] התם דל חד [קרא] לגופיה: כה] מה"ד שאני התם דכתיב כנדתה פ"ה משמע כו' ודוחק אלא ה"פ פי' כשיעור: כו] הזכר דהיינו ז' ימים: כז] זה פר כהן כו' דמעכבי ופר יום הכפורים נמי צריך קרא: כח] נתן אלא אחת למעלה ושלש: כט] למטה שתי מתנות שהן ארבע א"נ א': ל] אחת תוס' ותיבת פוסל ל"ש ונמחק: לא] אומר אלו קרנות: לב] כדין דמים הניתנין: לג] ושלש למטה כלומר ולא אחוש לסברא ותיבות ולא כולן למטה נמחק: לד] למעלה ושלש למטה מכולן: לה] יש לתרץ אמאי הפסיק מסדר שהתחיל דס"ל: לו] שלשה כי אם שתים משמע כפי' ראשון ס"א התוס': לז] וכפר הכי וכפר אע"פ: לח] תיבת וזה נמחק: לט] מה"ד ההוא כמצליף: מ] בערוך וזה לשונו כמנגדנא: מא] ב) כמטבריה פי' מטה ותיבות (כמטבבר) בערוך ל"ש: מב] נתן ד' מתנות על ארבע קרנות ואח"כ נתן שבע על חצי המזבח:

א) [נראה דחסר כאן וצ"ל לכן נראה לפרש דרבא ה"ק דלדידך בתרי וכפר סגי וכו' (וכמ"ש בתוס' ד"ה וכפר) עד וכולן למטה והשתא צריכי כו' משלא יעשה כלל לבטל כל הקרנות. מיהו כו')]: ב) לפנינו בירושלמי איתא כמטורד ועי' בס"מ שהוא שני תיבות כמטווה ורד וכ"ה בהרתורות דף טו: בטווה ורד ווע"ש דרח"י]